

A bölcsész képzési rendeletről könyvtárosi szemmel

Murányi Péter

2001 júliusában jelent meg a bölcsész képzési rendelet, hivatalos címén *A Kormány 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendelete a felsőoktatásban a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi szakok képzési követelményeiről*. A könyvtárosok közül a legtöbben valószínűleg arról hallottak, olvastak, hogy a könyvtáros szak elnevezése mind a főiskolákon, mind az egyetemeken informatikus könyvtáros szakra változott. Ezt a változtatást alapvetően pozitívan fogadták. Egy ilyen elnevezésű szakra várhatóan többen jelentkeznek, jobbak az elhelyezkedési lehetőségek, nő a képzési normatíva. Vannak azonban más változások is, amelyek érintik a könyvtárosokat, a könyvtárosképzést. Ezeket egy több mint 80 oldalas jogszabályból nem könnyű kiszűrni, ehhez próbálok meg egy kis segítséget adni.

Az egyetemi és a főiskolai szakok áttekintése

Egyetemi szakok

Összesen 62 egyetemi szak szerepel a rendeletben, az adott szakra jutó kreditérték 59 szak esetében 140, a szakterületi tanóraszám 1200 és 1600 közötti. 3 szak tekinthető kivételnek (pszichológia, régészet, szociológia), ezek esetében 210 kreditet kell megszerezni, 2100 a tanórák száma, önmagukban és szakpárban is elvégezhetőek, de a képzés időtartama mindenképpen 10 félév, régészetből nem lehetséges tanári képzés megszerzése.

Mivel kreditszámuk megegyezik, a többi szakot a teljesítendő félévek, a tanári képzés megszerzésének lehetősége szerint csoportosítva soroljuk fel (nem lehetséges, lehetséges, kötelező tanári képzés).

tés megszerzése – ilyen összesen 2 van – a magyar mint idegen nyelv és a német nemzetiségi), zárójelben megadva összóraszámukat.

6 szak esetében 8 félév a képzés időtartama. Ezek olyan szakok, amelyeket valamely, esetenként meghatározott szak két félévének elvégzése (ezt is megadjuk az összóraszám mellett) után lehet elkezdni, s azzal párhuzamosan végezni. 5 szak esetében nem lehetséges a tanári képesítés megszerzése: *alkalmazott nyelvészet* (1200), *elméleti nyelvészet* (1300), *levéltár* (történelem vagy latin, 1200), *összehasonlító irodalomtudomány (valamely nyelv és irodalom, 1200)*, *új- és legújabbkori történelmi muzeológia* (történelem, 1200), míg a *magyar mint idegen nyelv* (magyar nyelv és irodalom, 1350) esetében kötelező. Nem derül ki a rendeletről, hogy ezeket hogyan veszik fel a hallgatók.

13 olyan szak van, amely 8 és 10 félév alatt is elvégezhető. A már említett három 210 kreditese, 2100 órás szakon kívül ezek azok, amelyek egyszakosként is elvégezhetőek, ebben az esetben 8 félév a képzés időtartama, míg szakpárban 10 félév. Valamennyi szakon lehetséges tanári képesítés megszerzése, német nemzetiségi szakon kötelező.

Angol nyelv és irodalom (1350), *filozófia* (1200), *francia nyelv és irodalom* (1350), *magyar nyelv- és irodalom* (1300), *művészettörténet* (1600), *német nemzetiségi* (1350), *német nyelv és irodalom* (1350), *olasz nyelv és irodalom* (1350), *orosz nyelv és irodalom* (1350), *portugál nyelv és irodalom* (1350), *spanyol nyelv és irodalom* (1400), *történelem* (1450), *vallástudomány* (1600).

A szakok többsége, 40 olyan, ahol a képzés időtartama 10 félév, s csak szakpárban végezhetőek el.

23 szakon nem szerezhető tanári képesítés, ezek közé tartozik az informatikus könyvtáros szak is: *altajisztika* (1450), *arab* (1400), *assziriológia* (1200), *cseh nyelv és irodalom* (1300), *egyiptológia* (1400), *esztétika* (1200), *észt* (1500), *filmelmélet és filmtörténet* (1500), *finn nyelv és irodalom* (1350), *finnugor* (1350), *hebraisztika* (1250), *indológia*

(1500), *informatikus könyvtáros* (1350), *iranisztika* (1300), *kínai* (1350), *kommunikáció* (1350), *mongol* (1500), *művelődésszervező* (1350), *romológia* (1600), *skandinavisztika* (1500), *színháztörténet* (1350), *tibeti* (1350), *török* (1350).

A további 17 szakon nem kötelező, de lehetséges a tanári képesítés megszerzése: *amerikanisztika* (1350), *bolgár nyelv és irodalom* (1300), *horvát nyelv és irodalom* (1300), *japán* (1350), *kulturális antropológia* (1400), *latin nyelv és irodalom* (1300), *lengyel nyelv és irodalom* (1350), *néderlandisztika* (1350), *néprajz* (1500), *ógörög* (1300), *pedagógia* (1300), *román nyelv és irodalom* (1350), *szerb nyelv és irodalom* (1300), *szlovák nyelv és irodalom* (1300), *szlovén nyelv és irodalom* (1300), *ukrán nyelv és irodalom* (1350), *újjörög nyelv és irodalom* (1200).

A szakok óraszámja különbözik, de kreditértékük nem, a nagyobb óraszámú szakok esetében egyszerűen kevesebb felkészülést (egyéni hallgatói tanulmányi munkaidőt számítanak).

Főiskolai szakok

A főiskolai szakok áttekintése sokkal egyszerűbb, ha a pszichológia szakot külön tárgyaljuk. Ez az egyetlen, amely egyszakos képzésben is elvégezhető, (ebben az esetben 6 féléves a képzés), összóraszámja 1300, kreditértéke 135, tanári képesítés nem szerezhető belőle.

Az összes többi szak csak szakpárban végezhető, 8 félév a tanulmányok időtartama, 95 kreditet kell megszerezni, 1200 az összóraszám, s vagy kötelező a tanári képesítés megszerzése, vagy nem lehetséges.

A szakok döntő többsége, 16 olyan, ahol kötelező a tanári képesítés megszerzése: *angol nyelv és irodalom*, *eszperantó nyelvtanár*, *francia nyelv és irodalom*, *horvát nemzetiségi nyelv és irodalom*, *magyar nyelv és irodalom*, *német nemzetiségi nyelv és irodalom*, *német nyelv és irodalom*, *olasz nyelv és iro-*

dalom, orosz nyelv és irodalom, román nemzetiségi nyelv és irodalom, spanyol nyelv és irodalom, szlovák nemzetiségi nyelv és irodalom, szlovén nemzetiségi nyelv és irodalom, történelem, ukrán nyelv és irodalom, ügyvitel.

A már említett pszichológián kívül összesen 3 nem-tanári szak van: informatikus könyvtáros, kommunikáció, művelődésszervező.

Láthatjuk, hogy a pszichológia szak óraszama kis mértékben, 100-zal magasabb, mint a többi főiskolai szaké, ugyanakkor kreditszáma jelentősen, 40-nel meghaladja azokét.

A tanulmányok során megszerzendő kreditmennyiség

Minden szaknál említettük már, hogy hány szakterületi kredit kell annak elvégzéséhez, ez azonban nem elegendő a diploma megszerzéséhez.

Bár a többség számára bizonyára jól ismert, nem árt az alapelveket összefoglalni a kreditrendelet alapján. Egy kredit 30 hallgatói tanulmányi munkaóra (ebbe a tanórák és a tanórán kívüli felkészülés is beszámítanak), egy tanév 60 kredit, egy szemeszter 30 kredit.

A főiskolai végzettséghez legalább 180, az egyetemi szintű végzettséghez legalább 240 kreditet kell teljesíteni. Ezek az értékek a minimális tanulmányi időre, főiskolán 6, egyetemen 8 félévre vonatkoznak, a kiinduló elvből értelemszerűen következik, hogy 8 féléves főiskolai képzés esetén 240, 10 féléves egyetemi képzés esetében 300 kreditet kell elérni. Ezek a minimális értékek, bizonyos esetekben növekedhetnek. Ilyennel találkozhatunk a bölcsész képzésről szóló rendelet esetében is.

A rendelet előírásai szerint főiskolán kétszakos képzésben, 8 félév alatt 240 kredit kell, egyszakos, 6 féléves képzés esetén 180 (ez nappalín csak a pszichológiára vonatkozik). Egyetemen kétszakos képzés

(10 félév) esetén 300 kredit kell, ha az egyik vagy mindkét szakján részt vesz a tanári képzés megszerzésre irányuló képzésben, 330 kredit. Miből jönnek össze ezek az értékek?

Az egyetemen egy szak értéke 140 kredit, két szaké 280. Utalás történik rá, hogy a tanári képzés kreditértékét külön jogszabály határozza meg. Az ezt részletesen szabályozó rendelet sajnos még nem jelent meg. A kreditrendelet szerint legkevesebb 40 (kétszakos képzésnél 50) kredit szükséges a tanári képzéshez. (Ezek rövidítése a továbbiakban T.) Ide számítják az adott szak szakmódszertanát és tanítási gyakorlatát is. A rendeletben leírtakból az következik, hogy ennek az értéke 10 (második tanári szak esetén ennyivel növekszik a kreditmennyiség), s mivel ennyinek kell jutnia az első szakra is, az általánosabb, pedagógiai tárgyak 30 kreditjéhez járul még szakonként 10.

Egyetemi szakok

Abban az esetben, ha két nem-tanári szakról van szó, vagy egyszakos képzésben 20 kredit teljesítését írják elő az általános értelmiségképző tárgyak közül. (A továbbiakban a szakos krediteket SZ-szel, az általános értelmiségképző tárgyakat Á-val rövidítjük.) $140 SZ + 140 SZ + 20 Á = 300$, megvan tehát az előírt kreditmennyiség.

Nem érthető, hogy az egy tanári és egy nem-tanári szak végzése esetén miért írtak elő 330 kreditet, mivel $140 SZ + 140 SZ + 40 T = 320$, ami meghaladja az alapelveként előírt 300 kreditet, tehát elegendő lenne, ugyanakkor nem írják elő a 330-hoz hiányzó 10 kredit megszerzésének módját. Kell-e ez a 10, vagy nem, a rendelet ellentmondásossága miatt nem derül ki.

Másképp fogalmazva úgy is feltehetjük a kérdést: abban az esetben, ha az informatikus könyvtáros szakot egy tanári szakkal párosítják, szükség van-e bármilyen általános értelmiségképző tárgyra. Alapelveként az látszik megfogalmazódni, hogy egyetemi

szinten, ha valakinek szakpárban legalább egy tanári szakja van, nincs szüksége általános értelmiségképző tárgyra. Ez nem mond ellent a most érvényben levő, 2000-es kreditrendeletnek, mert csak az 1998-as írta elő a 3. § (5) pontjában, hogy „Az általános értelmiségképző tárgyak tanulmányi pontjainak (kreditjeinek) száma az egyes szakok képezési követelményeiben meghatározott tanulmányi pontok (kreditek) 20%-át nem haladhatja meg, 10%-ánál azonban kisebb arányt sem képviselhet.”, vagyis minden szak esetén előírta, az azt felváltó, most érvényben levő rendeletben ilyenről szó nincs.

Az egyetemnél maradván, az egyszakos képzés esetében egy negyedik kategóra is előkerül, a nem-szakterületi kredit (a továbbiakban rövidítve N).

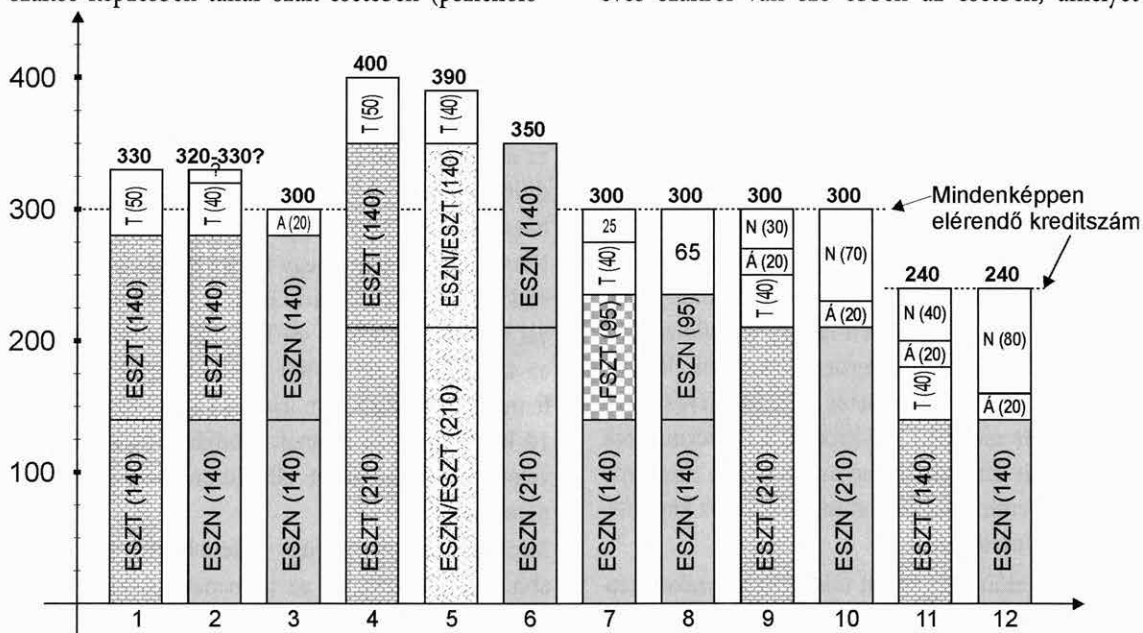
A négyéves egyszakos képzésben tanár szak esetében 40, más esetben 80 ilyen nem-szakterületi kreditet írnak elő: $140 \text{ SZ} + 20 \text{ Á} + 40 \text{ T} + 40 \text{ N} = 240$ vagy $140 \text{ SZ} + 20 \text{ Á} + 80 \text{ N} = 240$. Ötéves egyszakos képzésben tanár szak esetében (pszichológ-

gia, szociológia) 30, nem tanár-szak (az előző kettő és régészet) 70 kredit szükséges.

$210 \text{ SZ} + 20 \text{ Á} + 40 \text{ T} + 30 \text{ N} = 300$ vagy $210 \text{ SZ} + 20 \text{ Á} + 70 \text{ N} = 300$. Jól látható, hogy a nem-szakterületi kreditek legfőbb célja az, hogy velük együtt meglegyen a minimálisan előírt összkreditszám.

Mivel mindhárom 210 kredites szak szakpárban is hallgatható, az összesített kreditmennyiség az eddig említetteket messze meghaladhatja (azt nem is feltételezve, hogy esetleg ezeket egymással párosítják), ha mindkettő tanári, akkor $210 \text{ SZ} + 140 \text{ SZ} + 50 \text{ T} = 400$ kreditig is el lehet jutni. (Ha az egyik tanári, ha egyik sem, akkor 350 (vagy 370, ha itt is érvényes a megszerzendő 20 általános értelmiségképző kredit abban az esetben, ha az egyik sem tanári szak.)

Nehezen megállapítható, hogy hány kreditet lehet elérni, ha egy egyetemi és egy főiskolai szakot párosítanak, például az alkalmazott nyelvészet szak esetében hány kreditet is kell megszerezni (két négyéves szakról van szó ebben az esetben, amelyet

1. ábra

Az egyetemi bölcsészeti tanulmányok lehetséges variációi az egyes összetevők kreditértékével

Rövidítések:

ESZT	Egyetemi szak, tanári
ESZN	Egyetemi szak, nem tanári
FSZT	Főiskolai szak, tanári
FSZN	Főiskolai szak, nem tanári
T	Tanárképző modul
Á	Általános értelmiségképző modul
N	Nem szakos tanulmányok

Általános értelmiségképzés:

a 3., 9., 10., 11., 12. esetben előírt 20 modul, a 2. esetben nem tudni, kell-e 10 a 330 kredit eléréséhez, a 7. és 8. esetben nem tudni, mi a 300 kredithez hiányzó 25, illetve 65 kredit.

1. Két 140 kredites egyetemi tanári szak párosítása 10 félév;
2. Egy 140 kredites tanári és egy 140 kredites nem-tanári egyetemi szak párosítása 10 félév;
3. Két 140 kredites egyetemi nem tanári szak párosítása 10 félév;

4. Egy 210 és egy 140 kredites egyetemi tanári szak párosítása 10 félév;
5. Egy 210 és egy 140 kredites egyetemi szak (az egyik tanári, a másik nem) párosítása 10 félév;
6. Egy 210 és egy 140 kredites nem tanári szak párosítása 10 félév;
7. Egy 140 kredites egyetemi nem tanári és egy 95 kredites főiskolai tanári szak párosítása. Mindkettő 8 félév, de együtt 10 félév;
8. Egy 140 kredites egyetemi és egy 95 kredites főiskolai tanári szak párosítása. Mindkettő 8 félév, de együtt 10 félév;
9. Egyszakos, 210 kredites egyetemi tanári szak 10 félév
10. Egyszakos, 210 kredites egyetemi nem tanári szak 10 félév;
11. Egyszakos, 140 kredites egyetemi tanári szak 8 félév;
12. Egyszakos, 140 kredites egyetemi nem tanári szak 8 félév;

azonban csak 5 év alatt lehet elvégezni („A szak - első alapképzésben - csak valamely egyetemi vagy főiskolai szintű szakon elvégzett két félévi tanulmányok után vehető fel, és a továbbiakban az adott szakkal társítva végezhető el.”) Ha 300 kreditet feltételezünk, $140 SZ + 95 SZ = 235$, tanári szak esetén $+ 40 T = 275$, 65, illetve 25 kredit megszerzésének módja nincs pontosan meghatározva.

Főiskolai szakok

Két tanári szak esetén egyszerű a helyzet, úgy tűnik, hogy a főiskolai szakok kreditértékét ezekhez igazítva állapították meg, a két szak 95-95 kreditje a tanári képesítés megszerzéséhez szükséges 50 kredittel együtt kiadja a 240-et, nem kell tehát semmi más, sem általános értelmiségképző tárgy, sem nem-szakterületi kredit, megvan a kívánt kredit-mennyiség.

Egy tanári és egy nem-tanári vagy két nem-tanári szak esetében 10 kredit megszerzését írják elő az általános értelmiségképző tárgyakból, két nem-taná-

ri szak esetében 40 kreditet nem-szakterületi tanulmányokból. (Nem említik külön, de a pszichológiát bizonyára nem értik ide, így csak az informatikus-könyvtáros, kommunikáció és művelődésszervező szakok egymással való párosításáról van szó.) Ez alapján a főiskolai szakok lehetséges kombinációi:

Két tanári szak:

$$95 SZ + 95 SZ + 50 T = 240$$

Egy tanári és egy nem-tanári:

$$95 SZ + 95 SZ + 40 T + 10 Á = 240$$

Két nem-tanári:

$$95 SZ + 95 SZ + 10 Á + 40 N = 240$$

Pszichológia szak tanári szakkal párosítva:

$$135 SZ + 95 SZ + 40 T = 260.$$

Pszichológia szak nem-tanári szakkal párosítva:

$$135 SZ + 95 SZ = 220.$$

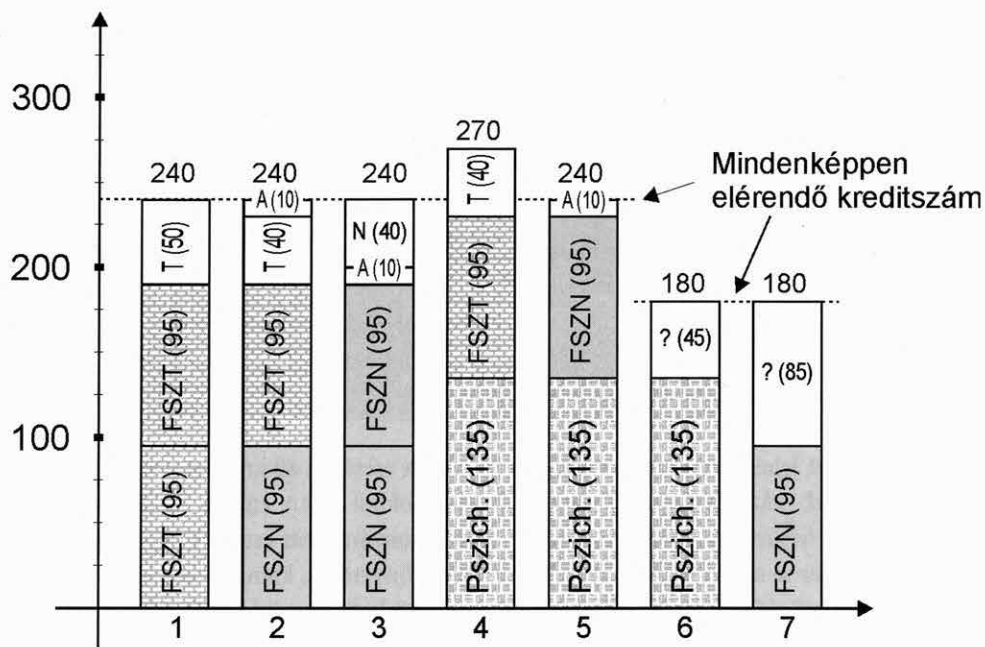
Ha itt is érvényes a 10 általános értelmiségképző, akkor már csak 10 további kell, bár ezt külön nem szabályozzák.

Össességében itt is megállapítható, hogy azok esetében, akiknek két tanári szakjuk van, általános értelmiségképző tárgyra nincs szükség.

Pszichológia egyszak: 135 SZ + 45, nincs külön szabályozva, hogy ez a 45 miből tevődjön össze.

A pszichológia szak egyszakon való elvégzése mel-

lett még az informatikus könyvtáros és a művelődésszervező szak levelező egyszakos képzés keretében 6 félév alatt is elvégezhető. Ez sincs külön szabályozva, de mivel a szakok kreditértéke 95, a 6 félév alatt szükséges 180 kredithez még további 85 kredit megszerzése szükséges.

2. ábra

A főiskolai bölcsészeti szakok lehetséges variációi az egyes összetevők kreditértékével

Rövidítések:

FSZT Főiskolai szak, tanári,

FSZN Főiskolai szak, nem tanári,

T Tanárképző modul,

Á Általános értelmiségképző modul.

Általános értelmiségképzés a két tanári szak párosítása esetén nincs előírva, pszichológia és egy tanári szak párosítása esetén nélküle is 30-cal vannak az előírt kreditszám felett.

1. Két tanári szak párosítása, 8 félév;
2. Egy tanári és egy nem tanári szak párosítása, 8 félév;
3. Két nem tanári szak párosítása, 8 félév;
4. A pszichológia szak párosítása egy tanári szakkal, 8 félév;
5. A pszichológia szak párosítása egy nem tanári szakkal, 8 félév;
6. Pszichológia egyszak, 6 félév;
7. Levelező egyszak (informatikus könyvtáros vagy művelődésszervező szak). 6 félév. A többi levelező képzés két-szakos, így lehetőségeik megegyeznek az 1-5. pontban szereplőkkel.

Miből tevődik össze az egyes szakok kreditmennyisége?

Az előzőekben azt néztük meg, hogy a szakos krediteken kívül mit kell még megszerezni ahhoz, hogy valaki diplomát szerezhessen. Ugyanakkor azonban a megszerzendő szakos kreditek is részre bonthatók.

Az egyik alapvető előírás az, hogy minden szakból szakdolgozatot kell írni, a szakdolgozat kreditértéke egyetemi szakokon 25, főiskolai szakokon 15, ezt levonva egyetemi szakokon 115 (210 kredités szakokon 185), főiskolai szakokon 80 kredit marad.

Főiskolai szakok esetében ez a kreditmennyiség megfelel a szak heti óraszámának, mivel az 1200 óra 15 héttel számítva heti 80 óra a 8 félév alatt. (A rendelet 15 hétben határozza meg a félévet, nem számolva az utolsó, 8. félévvel, amely később kezdődik és hamarabb fejeződik be. Talán mégis számolnak ezzel, különben az magyarázható nehezen, hogy sok egyetemi szak esetében miért határoznak meg olyan összóraszámot, amely nem osztható a hetek számával. (1200, 1350, 1500 és 2100 kivételével az összes többi.) 80 kredit 2400 munkaórának felel meg, tehát az 1200 tanórához 1200 óra felkészülés, egyéni hallgatói tanulmányi munka kapcsolódik, 1 tanórához 1 óra felkészülés. Pontosabban így lenne, ha nem jönnének le további kreditek más okból.

Szigorlatok

Minden szakra érvényes az, hogy bizonyos mennyiségben szigorlatot írnak elő. A rendelet szerint a szigorlatok kreditértéke 2–5 kredit között lehet. Ettől elsősorban egyes egyetemi szakok esetében találhatunk eltérést, nagyobb kreditértéket tulajdonítva egy szigorlatnak, az assziriológia szaknál 1 szigorlat szerepel 8 kredittel, az indológiánál 2 szigorlat 12 kredit, a spanyolban 2–4 szigorlat 12 kredit, a

szociológiában minimum 3 szigorlat 20 kredit, történelem szakon 3–5 szigorlat 20 kredit. Még a pszichológia szak olyan, ahol nem meghatározott számú szigorlatot írnak elő, hanem 4–5 szigorlatot 20 kredittel, de itt az alsó és a felső határ is a megadott kereteken belül van. A főiskolákon egyedül a román szak az, amely eltér a megadott határoktól, de az ellenkező irányban, 2 szigorlatra összesen 3 kreditet számolnak. Ennek az oka az alacsony kreditszám lehet.

Az informatikus könyvtáros szakon az egyetemen 2 szigorlatra 8, a főiskolán ugyancsak két szigorlatra 6 kreditet számolnak, ezek tökéletesen megfelelnek a rendelet előírásainak.

Alapvizsgák

A szigorlatok mellett még alapvizsgával (legtöbbször nyelvi, néha több is) találkozhatunk, ezt a legtöbbször a szigorlattal együtt említik.

Az egyetemen azoknál a szakoknál, ahol megkövetelnek alapvizsgát, ezek kreditértéke 2 és 7 közötti: angol 5, assziriológia 2 (itt két helyen is feltüntetik, kétséges, hogy kijön-e az összkreditszám), bolgár 5, cseh 7, francia 2, horvát 7, latin 5, lengyel 5, magyar mint idegen nyelv 5, mongol 3, néderlandisztika 3, német nemzetiségi 4, német nyelv és irodalom 4, olasz 3, orosz 4, román 5, skandinavisztika 5, szerb 7, színháztörténet 5, szlovák 7, szlovén 7, tibeti 3, ukrán 5.

A főiskolán, minden bizonnyal a szakok alacsonyabb kreditszáma miatt alacsonyabban határozták meg az alapvizsga kreditértékét, sőt az angol szakon kredit nélkül követelik meg az alapvizsga teljesítését. A többi szak értéke: horvát 3, olasz 2, spanyol 2, szlovák 3, szlovén 3.

Gyakorlat

Még egy kategória van, amely elsősorban a nem-tanári szakokra jellemző. (Olyan értelemben, hogy ez

a megadott kreditszámból jön le, mint említettük, tanár szakon a tanítási gyakorlat (és a szakmódszertan) a tanári képesítés kreditjei között szerepel.)

A főiskolán és egyetemen is meglevő nem-tanári szakok közül az informatikus könyvtáros szak mindkét esetben 10 kredittel szerepel, a kommunikáció egyetemen 27-tel, főiskolán 18-cal, a művelődésszervező egyetemen 20-szal, a főiskolán 12-vel. Az egyetemen a nem-tanári szakok közül 13-nál szerepel gyakorlat (az említettekén kívül legnagyobb kreditszámmal a régészet (16), a levéltár és a színháztörténet (10–10), a többi kevesebb (2 és 8 között), hebraisztikánál ajánlott, kredit nélkül), 16-nál nem, a tanárképes szakoknál 6-nál szerepel gyakorlat (szociológia 30, kulturális antropológia 20, pedagógia 8, művészettörténet, néprajz, vallástudomány 5–5).

A főiskolán a nem tanári szakoknál a pszichológia szak az, amelynél nincs gyakorlat, míg a tanári szakok közül az ügyvitel az egyetlen, ahol szerepel gyakorlat 10 kredittel.

Az egyetem esetében, mivel 2 szak kivételével nem kötelező a tanári képesítés megszerzése, magyarázható a szakok egyforma módon való kezelése. A főiskola esetében azonban, ahol vagy kötelező a tanári képesítés megszerzése, vagy nem lehetséges, csak látszólag jelent egyenlőséget az egyformán megadott kreditszám. A tanári szakok esetében a szakmódszertan és a tanítási gyakorlat egyértelműen az adott szakot szolgálja a maga 10 kreditjével, akkor is, ha a tanári képesítésnél van elszámolva, így a megadott 95 kredittel ellentétben valójában 105 kredit jut a szakra (az egyetemen pedig 140 helyett pedig 150, de ez nem olyan aránykülönbség).

Az informatikus könyvtáros szak

Nézzük meg az informatikus könyvtáros szak példáját. Az egyetemen a 140 kreditből 25 jut a szak-

dolgozatra, 8 a szigorlatokra, 10 a gyakorlatokra. 97 kredit marad közvetlenül a tanórákhoz és az azokra való felkészüléshez kapcsolódóan, ez 2910 munkaóra, 1350 tanóra (ez heti 90 órának felel meg) mellett 1560-at számítanak a tanórákra való felkészülésre, tehát esetenként valamivel több felkészülést lehet számítani a tényleges óraszámnál.

A főiskolai informatikus könyvtáros szak esetében a 95 kreditből 15 a szakdolgozat, 6 jut a szigorlatokra, 10 a gyakorlatokra, összesen 64 jut közvetlenül az 1200 tanórára (heti 80 óra). A 64 kredit 1920 munkaórának felel meg, vagyis az 1200 tanórára 720 óra felkészülés jut, a szigorlatokkal együtt is csak 900. Másként fogalmazva ez azt jelenti, ha a 80 órából 40 kétórás tárgyat képezzünk, 16 esetben csak 1 kreditet lehet adni (mintha nem is lenne órán kívüli munka), míg a többi 24 esetben 2 kreditet (tehát 30 tanórára 30 óra felkészülést).

A főiskolai kommunikáció és a művelődésszervező szakok esetében a gyakorlatra adott nagyobb kreditszám miatt (a szigorlatok kreditértéke azonos) még kevesebb jut az egyes tantárgyakhoz kapcsolódóan (a kommunikáció szakon 56 kredit, 1680 óra, 1200 órához 480 óra felkészülés, a művelődésszervezőnél, 62 kredit, 1860 óra, 660 óra felkészülés (plusz mindkét szak esetében 6 kredit, 180 óra a szigorlatokra).

Ezzel szemben a pszichológia szakon az 1300 tanórához a 15 szakdolgozati kredit levonása után 120 kredit, 3600 óra kapcsolódik, 2300 óra egyéni hallgatói tanulmányi munka, még a 4 szigorlat 16 kreditjének, 480 órájának levonása után is 1820 óra, a tanórák számát messze meghaladó. Egymás mellé rakva a kettőt talán még jobban látszik az aránytalanság: informatikus könyvtár szakon az 1200 tanórához 720 (900) óra, pszichológia szakon 1300 tanórához 1820 (2300) óra felkészülés jut. (Az egyetemi pszichológia szakon 2100 tanórára 2750 (3350) óra jut.)

A tanári szakokon az 1200 tanóra a szigorlatokra és az alapvizsgára való felkészüléssel együtt számol-

nak 1200 óra egyéni hallgatói tanulmányi munkát, ez az érték tehát a két előbb említett között van.

Azokon az egyetemi szakokon, ahol 1200 és 1600 között van a tanórák száma, azonos kreditszámmal, még a legmagasabb óraszámú szakokon is azt meghaladó időt, 1850 órát számítanak a felkészülésre.

Úgy gondolom, ahogy a főiskolán lehetséges olyan nem tanári szak, amelynek a kreditszáma messze meghaladja a többiét, nem lehet igazán elvi akadály annak, hogy a többi nem-tanári szakok kreditértéke is meglegyen annyi, amennyi a tanár szakokon a módszertannal és a tanítási gyakorlattal együtt, vagyis 105 kredit. Ez különösebb gondot nem okozhat. Tanári szakkal párosítva 10 kredittel növelné az össz mennyiséget, 250 kreditre. Akkor, amikor az egyetemi tanári szakpárokon eleve 330-cal számolnak, tehát a 10 félév alatt 30-cal lépik túl a 30-as átlagot, félévenként 3-mal, a 8 félévre jutó plusz10 is gond nélkül elképzelhető. A valóságban ez nem növelné a hallgatók terhelését, hiszen a felkészülési időt most teljesen irreálisan számolják. Inkább csökkenést jelenthetne akkor, amikor két nem tanári szakot párosítanak. A mostani szabályozás szerint a szakonként 95 kredit és 10 általános értelmiségképző kredit mellett 40 nem szakterületi kreditet is kell szerezni annak érdekében, hogy a 240 kredit kijöjjön. Nem lenne jobb, ha ennek legalább a felét a szakterületi képzésre lehetne fordítani?

Talán még fokozottabban érvényes ez az egyszakos levelező képzésre az informatikus könyvtáros és a művelődésszervező szakon. Már az is furcsa arány, hogy a 180 kredit elérése érdekében a szak 95 kreditje mellett 85 másikat kell megszerezni. Hát még ha visszaemlékszünk arra, hogy a 95 kreditből a szakdolgozat és a gyakorlat levonása után a szigorlattal együtt 70, illetve 68 kredit kapcsolódik a szaktárgyakhoz, még furcsábbak lesznek ezek az arányok. Ha a szakok kreditértékét megnövelhetnénk 10-zel, akkor a 70:85, 68:85 arány 80:75-re,

78:75-re változna, legalább kis mértékben meghaladná a szak tárgyainak kreditértéke a felveendő nem szakterületiekét.

A szakdolgozatok kérdése

Mivel a képzés alapvetően kétszakos, s minden szaktól kell szakdolgozatot írni, alaposan megnő az érintett könyvtárak szerepe, a könyvtárosok munkája. Segítséget kell nyújtani a szakdolgozatok elkészítésében, később pedig fel kell dolgozni és tárolni kell az elkészült szakdolgozatokat.

A képesítési rendelet az általános értelmiségképző tárgyak közé az alábbi témaköröket sorolja: természettudományos alapismeretek, az ember és környezetének kapcsolatrendszerére vonatkozó ismeretek, informatika, számítástechnika, filozófiatörténet, retorika, magyar nyelvhelyesség, könyvtárhasználati ismeretek stb. Ahogy az eddigiekben láthatuk, nem azért kell ezeket felvenni, mert a tudásalapú társadalomban az értelmiségi lét megköveteli őket, hanem azért, hogy kijöjjön a megfelelő kreditszám. Így azok számára, akiknek két tanári szakjuk van (az egyetemen elég, ha a kettőből az egyik az), már nem kell ezek közül választani, se könyvtárhasználati ismereteket, se semmi mást. Mennyit küzdöttek ezért már, s most ezzel az egy rendelettel mennyire sikerülhet visszavetni ezeket a törekvéseket. Csak egyetlen publikációra utalunk a témához tartozó sok közül: *Tóthné Király Katalin – Kovács Mária: A pedagógusjelöltek felkészítése az információszerzésre és -kezelésre. Könyvtári feladat-e a használóképzés?* In: *Könyvtári Figyelő*, 7. (43.) évf. 1997. 4.sz. 705-714.p. Most, úgy tűnik, igen a felelet. Meg lehet szerezni a könyvtárhasználati ismereteket, csak nem szervezett keretekben, hanem az egyes könyvtárosok terhelését növelve. Más szempontok is felmerülnek a szakdolgozattal kapcsolatban, olyasmik, amik valószínűleg nem vödtek fel a rendelet elkészítése során. Azzal, hogy

mi az alapja annak, ahogyan a szakdolgozatok kreditértékét meghatározták, miért ér egy főiskolai szakdolgozat 15 kreditet (450 munkaórának számolva), egy egyetemi 25-öt (750 munkaóra), nem kívánok foglalkozni. Ezek úgyis csak becslések. Mivel egy követelmény teljesítésekor annak kreditértékét a minősítés nem befolyásolja, egy elégséges egyetemi szakdolgozat is 25 kreditet fog érni, míg egy jeles főiskolai 15-öt. Számomra az eddigi tapasztalatok nem bizonyították azt sem, hogy egy jeles egyetemi és jeles főiskolai szakdolgozat között ilyen értékkülönbség van, de mivel a képesítési követelmény mind az egyetemi, mind a főiskolai szakdolgozat esetében annyit mond csak, hogy lásd az 1. számú mellékletet, ahol ugyanazt a követelményt olvashatjuk, elfogadjuk azt a tényt, hogy az egyetemi szakdolgozat többet ér.

Az érdekes talán, hogy a szakdolgozat súlya növekszik a záróvizsga eredményében. Az eddigi szokás az volt, hogy a szakdolgozatra kapott (a védeés alapján véglegesített) jegy mellett a két szak felelete nagyobb súllyal szerepelt. Most viszont a záróvizsga eredménye a szóbeli záróvizsgán szerzett két érdemjegy (ezek közül az egyik szakdolgozat megvédése) és a szakdolgozatra kapott érdemjegy átlaga, hogy ezeket miért kell egész számra kerekíteni, azt nem tudom. A megfogalmazásból úgy látszik, mint ha minden szak záróvizsgájára külön kerülne sor, külön záróvizsga eredményt számítanának. Hogy ez alapján több diplomaeredményt is, arról nincs szó.

Nem is ez okozhatja azonban a gondot a szakdolgozatokkal kapcsolatban. A feltételezés az, hogy a szakdolgozatot több féléven keresztül írja a hallgató. Ez valószínűleg egyesekre igaz, másokra nem. A lényeges azonban itt az, hogy a krediteket csak akkor kapja meg a hallgató, ha a követelményeket teljesítette, így a szakdolgozati 15 vagy 25 kreditet is csak a végén. A főiskola esetében a két szakdolgozatra kapott 30 kredit épp megfelel egy szemeszter követelményeinek, így nincs másra szükség, mint

hogy az utolsó félév követelményeként semmi mást nem kell meghatározni, mint a szakdolgozat megvédését. Másként fogalmazva: a 8 féléves képzés első hét félévében kell szerepelnie a szaktárgyaknak, a 8. félévből esetleg megmaradhat a szokásos februári gyakorlat, azután csak a szakdolgozatok befejezésével, a záróvizsgára való felkészüléssel foglalkozzon a hallgató. Ha több marad a végére, kevesebb jut az elejére. Miért lehet ez gond? Azt gondolhatnánk, hogy a kreditrendszer bevezetése a nagyobb rugalmassággal jár együtt. Máshol talán így van... Még mintatantervek alapján is elég nehéz összehozni azt, hogy egyenletesen 30 kreditet szerezzon valaki félévenként, mikor különböző szakokat kell egyeztetni, hozzá a pedagógiai tárgyakat, az értelmiségképző nem-szakterületi tanulmányokat. De már idén úgy fogalmazták meg a Köztársasági Ösztöndíj követelményeit, hogy ott, ahol már bevezették a kreditrendszert, legalább 60 kredit kell az előző két félévből.

Az egyetemen, ahol két szakdolgozat együtt 50 kreditet ér, ezt az 50 kreditet csak az utolsó félévben kapja meg a hallgató. Ha feltételezzük, hogy az utolsó félévben semmi mást nem szerez meg, egy olyan hallgató, akinek két nem tanári szakja van (mondjuk az egyik az informatikus könyvtáros), a megkövetelt 300 kreditből legfeljebb 250-ig juthat el az első 9 félévben, ez 20-szal elmarad a más szempontból tőle esetleg megkövetelt félévenkénti 30-tól, ha mégis terveznek mást az utolsó félévbe, akkor még többel.

Választhatóság, rugalmasság az egyes szakokon belül

Bár csak most jelent meg a képesítési rendelet, eredete még 1999 elejére vezethető vissza. Akkor készült el a *Kreditértékek hozzárendelése a bölcsészettudományi tanulmányokhoz (A kidolgozási bizott-*

ság január 11-i ülésére készített munkaanyag alapján) című anyag, ez alapján dolgoztatták ki még ugyancsak januárban az egyes szakok képviselőivel a javaslatot szakjuk képesítési követelményeire. Hogy a kiinduló anyag több helyen félreértette, félreértelmezte az akkor érvényben levő kreditrendeletet, az most már lényegtelen, hiszen azóta újabb kreditrendeletet adtak ki, nem átdolgozva (bár abból sok részletet átvéve), hanem hatálytalanítva a korábbi. A kérdés most már az, hogy a most kiadott képesítési rendelet mennyire felel meg a most érvényben levő kreditrendeletnek.

A Szakos képesítési követelmények javasolt szövege szakterületünkön is elkészült 1999. január 28-i dátummal, a szakot könyvtáros informatikusként jelölve meg. Természetesen megszabták számukra a kereteket.

A képesítési követelmények 4. pontjában (A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai) felsorolt témakörök (tantárgyak) csaknem teljesen megegyeznek azzal, ami a kidolgozott javaslatban szerepelt, csak a főiskolai felsorolásnál maradt el a szakszeminárium, s az eredeti javaslatban szereplő információs rendszerek (története is) helyett a főiskolánál információs rendszerek, az információs rendszerek története, az egyetemenél információs rendszerek (története) szerepel, valószínűleg elírásról lehet szó. (A javaslatban megállapították, hogy „A szakma jellegénél fogva nem lehetséges, hogy bármelyik alap-, vagy szakmai képzési tárgykör kimaradjon. ... Valamennyi tárgykör közös, eltérés az óraszámokban van, ...”, továbbá a kreditszámban.) A különbség az volt, hogy az eredeti javaslatban meg kellett adni az egyes tárgyakhoz kapcsolódó óraszámokat és kreditértéket is, ebből a képesítési rendeletbe csak a kreditértékek kategóriánkénti összegzése került be (alapozó képzés, törzs- és szakképzés (a javaslatban szakmai ismeretek szerepelt), szakmai gyakorlat. Mivel 1999-ben 98, illetve 150 kredittel számoltak, ezek némileg csökkentek.

Úgy tűnik, hogy a gyakorlatok helye nem volt igazán tisztázott, mert a javaslatban a 400 órára tervezett, 10 kreditet érő gyakorlatot (a kreditszámtáznál bizonyos kerekítés mindig előfordulhat, így egy 40 órás gyakorlat lehet 1 kredit) heti 10 órával az óraszámok között is feltüntetették, vagyis 150 órát erre is számítottak, ezen felül a főiskolán 70, az egyetemen 80 óra marad a tanórákra. Ez 15 héttel számolva 1050, illetve 1200 tanórát jelent. Mivel a képesítési rendeletben erről nem szólnak, csak remélni tudom, hogy a tanórák számába nem számítanak be a gyakorlatok, mert különben egy főiskolai tanári szakkal összehasonlítva a tanórák száma 150-nel és még az ott a pedagógiába számító módszertannal együtt több mint 200-zal alacsonyabb lenne. 8 félévre számítva 1050 óra heti 9-nél is kevesebb lenne, míg az egyetemen az 1200 óra 10 félévre 8-as átlagot adna. A főiskolai 1200 óra 8 félévre heti 10 órának, az egyetemi 1350 óra 10 félévre heti 9 órának felel meg. (Jelenleg Szombathelyen 12 óra a félévenkénti átlag, tudjuk, hogy ennek csökkennie kell, de a 9 alá süllyedés túlzottan látszik.) Miközben az 1999-es javaslat a főiskolai és az egyetemi tárgyak teljes egyezését határozta meg, s ez tükröződik a 2001-es képesítési rendeletben is, a 2000-es kreditrendelet egy adott szakon belül nagyobb választhatóságot ír elő. A 4. § (1) pontja szerint „Az intézmény köteles biztosítani, hogy a hallgató tanulmányai során az adott szakra előírt összes kredit mennyiségét legalább 20%-kal meghaladó kreditértékű tantárgyak közül választhasson.” A 20% a főiskola 95 kreditje 19, az egyetem 140 kreditje esetén pedig 28 kreditet jelent (a 210 kredites szakoknál már 42). Ez már olyan kreditmennyiség, ami felhasználható lehet specializációra, szakirányra.

A javaslat is tartalmazott a specializációra vonatkozó megjegyzést:

„2. Intézményenként változóan a megengedett szabadságfokkal, illetve a hallgató plusz tehervállalása mentén más-más irányú specializáció kívánatos és

célszerű (a könyvtári rendszer is ezt igényli!) Például: menedzsment, informatika, iskolakönyvtár, régi könyves képzés.”, ez azonban a képesítési rendeletbe nem került be.

A hallgató plusz tehervállalása korlátozott, mert a most érvényes kreditrendelet 4. § (2) pontjában az szerepel, hogy „Az intézménynek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a hallgató tanulmányai során az adott szakra előírt összes kredit mennyiségét 10%-kal meghaladó kreditértékű tárgyakat vehessen fel.” A régi kreditrendeletben egyharmadával meghaladó kitétel szerepelt, ez elég jelentős mennyiség volt, de a mostani 10% 95 kredit esetén 9,5 (felfelé kerekítve is csak 10), 140 kredit esetén 14, de ezt más intézményben, illetve más szakon is teljesíteni lehet, így erre nem nagyon lehet alapozni.

Ha az egyes szakok képesítési követelményeit át- nézzük, láthatjuk, hogy vannak olyan szakok, amelyekben találkozhatunk a választhatósággal. A főiskolai szakok közül csak az informatikus könyvtáros szakon kívüli másik két nem-tanári szakon (kommunikáció, művelődés-szervező) határoznak meg szakirányokat, mellette egyes nyelvi szakokon sorolnak fel választható tárgyakat. Az egyetemen a két említett szak mellett két 210 kredités szak alapoz nagy mértékben a szakirányokra, a szociológia és legnagyobb mértékben (két 65 kredités szakág választásával) a régészet, s néhány további olyan szak van, ahol szakirányok közül kell választani (például török, vallástudomány), s viszonylag sok olyan szak van, ahol választható tárgyakat sorolnak fel vagy utalnak rájuk. Hogy ezek mennyisége eléri-e az új kreditrendeletben meghatározottakat, nem megállapítható.

Ugyanakkor feltűnő az, hogy a legtöbb szakon az 1999-es elvárásoknak megfelelően pontosan megszabják a gyakorlathoz (és ezzel az elmélethez) kapcsolódó kreditek százalékarányát, s ugyanígy a alapozó ismeretek és a törzs- és szakképzés kreditszámát. (Informatikus könyvtáros szakon ez egyetemen 39%, 24, 73, főiskolán 47%, 13, 41. Ez azt je-

lenti, hogy ha egy előadásos tárgyat szemináriumra változtatunk vagy viszont, már megváltoztatjuk a százalékarányokat, s ezzel megsértjük a kormányrendeletet. Ugyanakkor az is kitűnik a kormányrendeletből, hogy nem kellett volna feltétlenül ilyen egyértelmű értékeket meghatározni, csak ezzel nagyon kevés helyen éltek. A gyakorlat aránya a filozófia szakon 40-44%, pedagógia szakon 25-30%, az egyetemi pszichológia szakon az alapozó és a törzs- és szakképzés aránya változhat kis mértékben. Az igazán üdítő kivétel az egyetemi és főiskolai magyar nyelv és irodalom szak, ahol a gyakorlat arányát 36-49, illetve 36-51%-ban határozták meg, az alapozó és a törzs- és szakképzést pedig 16-25, 74-83, illetve 10-20, 44-54 kreditben. Ezek tűnnek olyan értékeknek, amelyek már kellő rugalmasságot adhatnak a különböző tantervek elkészítéséhez, más szakoknak is érdemes lenne a példájukat követni.

Az egyetemi szakok között feltűnően nagy aránykülönbségek tapasztalhatók a gyakorlati és az (előadásokra, kollokviumokra számított) elméleti kreditek száma között, csak a lista két végén levő példákat soroljuk fel (előbb a gyakorlati, utána az elméleti kredittel.)

Néprajz	20,	85,
Romológia	28,	77,
Színháztörténet	29,	65,
Japán	76,	30,
Ógörög	77,	28,
Hebraisztika	78,	22,
Észt	84,	21.

Az informatikus könyvtáros szak bizonyos közep- utat képvisel 54 gyakorlati jellegű (benne 10 óra gyakorlat) és szakdolgozaton és a szigorlatok 8 kreditjén kívül 53 elméleti jellegű kredittel.

Ahogy a következő táblázatból látszik, ez jellemző a főiskolai informatikus könyvtáros szakra is. A többi szakon a gyakorlati kreditek minimális (29) és maximális (54) száma között is nagy különbség mutatkozik, de egyes szakoknál az előadásokra, kollokviumokra jutó kreditek száma olyan alacsony,

hogy az szinte megvalósíthatatlannak látszik, például franciából, ha az előadások mennyiségével azonos felkészülési időt is terveznek, az előadások fél-

évenkénti száma még a 2-t sem érné el, de még akkor sem lenne 4, ha semmi felkészülést nem számolnak.

1. táblázat:
A 95 kredites főiskolai szakok kreditértékének megoszlása

	Gyakorlati	Elméleti kreditek (bontásuk a következő 4 oszlopban)	Előadás, kollokvium	Szigorlat	Alapvizsga	Szakdolgozat
Angol	37	58	37	6	0	15
Eszperantó	45	50	29	6	-	15
Francia	56	39	15	9	-	15
Horvát	29	66	39	9	3	15
Informatikus könyvtáros	45	50	29	6	-	15
Kommunikáció	49	46	25	6	-	15
Magyar	34-48	47-61	16-30	16	-	15
Művelődésszervező	38	57	36	6	-	15
Német nemzetiségi	47	48	24	9	-	15
Német	52	43	19	9	-	15
Olasz	45	50	27	6	2	15
Orosz	42	53	26	12	-	15
Román	38	57	39	3	-	15
Spanyol	54	41	18	6	2	15
Szlovák	29	66	39	9	3	15
Szlovén	29	66	39	9	3	15
Történelem	32	63	32	16	-	15
Ukrán	37	58	31	12	-	15
Ügyvitel	59	36	17	4	-	15

Angol szakon szerepel még alapvizsga, de kreditérték nélkül.

A tanári szakokban (nem tanári szakok: informatikus könyvtáros, kommunikáció, művelődésszervező, pszichológia kivételével) még 10 kredit a tanárképző modulban (módszertan, tanítási gyakorlat).

informatikus könyvtáros szakon 10, kommunikáció szakon 18, művelődésszervező szakon 12, ügyvitel szakon 10 kredit gyakorlat szerepel a gyakorlati jellegű krediteken belül.

A táblázatban nem szerepel a 135 kredites pszichológia szak. ennek megoszlása: gyakorlati jellegű 54, elmélet jellegű 81, ebből előadás, kollokvium 50, szigorlat 16, szakdolgozat 15. Ez az egyetlen nem tanári szak, ahol nincs külön gyakorlat.

Záró gondolatok

A rendelet bevezetésére a 2002/2003-as tanévtől kerül sor. A bevezetésére való felkészülést már most ősszel meg kell tenniük a felsőoktatási intézményeknek. Ebből a szempontból nehézséget jelent, hogy sem a tanári képesítés követelményei nem készültek el a kreditrendelethez igazítva, sem az egyéb szakok képesítési követelményei. (Természettudományi, művészeti, testnevelés) A főiskolákon természettudományos szakokkal is párosítani lehet az informatikus könyvtáros szakot, sok további szak esetében sincs erre vonatkozó tiltás. Mi van akkor, ha ezek mást írnak elő a szak kreditértékre, szakdolgozati követelményeire stb. vonatkozóan? Ha pedig megegyeznek, nem lenne jobb ezt valamilyen általánosabb jogszabályban meghatározni? Nem lett volna jobb egyidejűleg megjelent jogszabályokban meghatározni a követelményeket?

Több olyan apró részletet találhattunk a bölcsész képesítési rendeletben, amely szükségessé teheti annak finomítását, s ezért módosítását. Ezek közé tartozik a főiskolai nem-tanári szakok kreditértékének a növelése. Ugyanígy fontos lenne azonban

megoldást találni arra, hogy a tanár szakosoknak is lehetőségük legyen az általános értelmiségképző tárgyak felvételére, s még sok olyan apró részlet van, az itt említetteken kívül az egyes szakok képviselői bizonyára még továbbiakat is felfedeznek, amely a sikeres gyakorlati megvalósulás érdekében változtatást kíván. Reméljük, minél hamarabb sor kerül erre, talán a többi képesítési követelmény megjelenésével egy időben.

Jegyzetek

1. A Kormány 90/1998. (V. 8.) Korm. rendelete a felsőoktatási tanulmányi pontrendszer (kreditrendszer) bevezetéséről és az Intézményi kreditrendszerek egységes nyilvántartásáról.
2. A Kormány 200/2000. (IX. 29.) Korm. rendelete a felsőoktatási tanulmányi pontrendszer (kreditrendszer) bevezetéséről és az Intézményi kreditrendszerek egységes nyilvántartásáról.
3. A Kormány 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendelete a felsőoktatásban a bölcsészettudományi alapképzési szakok képesítési követelményeiről (a továbbiakban: bölcsész szakos Képesítési Követelmények)

A nyilvános könyvtárak jegyzéke 2001 decemberétől elektronikusan is hozzáférhető a Könyvtári Intézet Szervezési és elemzési osztályán: www.ki.oszk.hu/nyilvanos/ címen.

Az adatbázisban szereplő adatok a benyújtott *Alapító okiratok*, a kormányrendelet mellékleteként kitöltött *Nyilatkozatok* alapján kerültek felvételre.

Az adatbázis a 2001. december elsejei állapotot tükrözi, az adatok frissítését a statisztikai adatszolgáltatással együtt szervezik meg.

Részletesebb tájékoztatás kérhető: Hangodi Ágnestől (224-3798)

Ünneplő irodalom (www.naumann-haz.hu/n-teraktiv/unneplo_irodalom.html) címmel játékos ismeretterjesztő sorozatot készítettek a Neumann Könyvtár munkatársai. A havonta új összeállítással jelentkező oldalakon elsősorban a középiskolások számára kívántak tematikus irodalmi kalauzt adni, de korra és foglalkozásra való tekintet nélkül minden irodalom- és művészetkedvelő érdeklődőt várnak. (Forrás: Katalist, 2001. október 4.)